

บทความวิเคราะห์สถานการณ์ยุทธศาสตร์และความมั่นคงของอาเซียนรายสัปดาห์ ฉบับที่ ๑๐/๕๗ (๒ - ๘ ธ.ค.๕๖)

เขตน่านฟ้าใหม่ของจีน ปมเหตุแห่งความขัดแย้งระลอกใหม่

สถานการณ์ตึงเครียดในภูมิภาคเอเชีย หลังจีนประกาศเขตน่านฟ้าออกแผนที่เขตป้องกันน่านฟ้าฉบับใหม่ (Air Defence Identification Zone: ADIZ) ล่วงล้ำพื้นที่พิพาทในทะเลจีนตะวันออกเหนือหมู่เกาะระหว่างจีนกับญี่ปุ่น และพื้นที่ทับซ้อนในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ

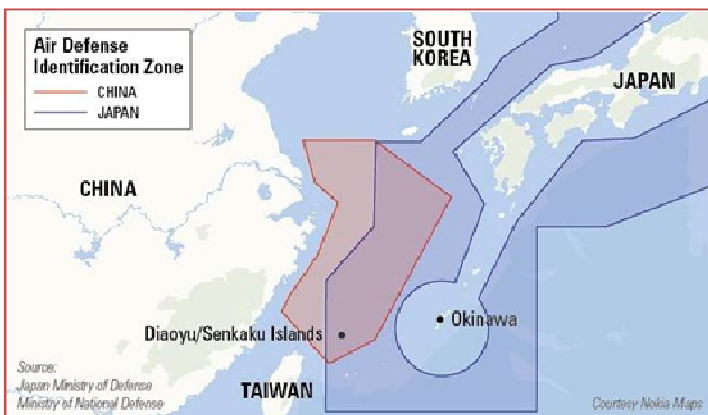
ตามหลักสากลได้แบ่งพื้นที่เขตแดนระหว่างประเทศ (International Boundary) ออกเป็น ๓ ชนิด ได้แก่ **เขตแดนบนแผ่นดิน** (Land Boundary) คือ เส้นเขตแดนที่กำหนดขึ้นบนแผ่นดิน คำว่า “แผ่นดิน” นี้ หมายรวมถึง ลักษณะภูมิประเทศที่เป็นแผ่นดิน แม่น้ำ ลำห้วย หนอง บึง ทะเลสาบ และอ่างเก็บน้ำ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแผ่นดิน **อาณาเขตทางทะเล** (Maritime Zone) คือ เขตที่กำหนดขึ้นในทะเล ซึ่งต่อเนื่องจากเขตแดนบนแผ่นดินของประเทศ **อธิปไตยเหนือน่านฟ้า** (Sky Sovereignty) คือ มิติทางแนวตั้งซึ่งนับจากเส้นเขตแดนบนแผ่นดิน หรือทะเลอาณาเขตขึ้นไปในอากาศ ส่วนจะสูงเท่าไรนั้นยังไม่สามารถตกลงกันได้ในที่ประชุมสหประชาชาติ

สถานการณ์ความมั่นคง หลังการประกาศเขตน่านฟ้าแห่งใหม่

สถานการณ์ตึงเครียดในภูมิภาคเอเชีย หลังจีนประกาศเขตน่านฟ้าแห่งใหม่ล่วงล้ำพื้นที่พิพาทในทะเลจีนตะวันออกเหนือการครอบครองกรรมสิทธิ์ในหมู่เกาะหลายแห่งระหว่างจีนกับญี่ปุ่น และพื้นที่ทับซ้อนในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ (Exclusive Economic Zone: EEZ) หลังจากที่รัฐบาลจีนออกแผนที่เขตป้องกันน่านฟ้าฉบับใหม่ (Air Defence Identification Zone: ADIZ) สร้างความไม่พอใจให้แก่ ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และไต้หวัน เนื่องจากแผนที่ฯ ครอบคลุมพื้นที่ของประเทศที่อ้างสิทธิ์ และ

ครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ของทะเลจีนตะวันออกซึ่งยังมีปัญหาข้อพิพาท ทำให้มีการออกมาแสดงความกังวลและแสดงความไม่ยอมรับการกระทำฝ่ายเดียวของจีน ในขณะที่ จีนให้เหตุผลการประกาศใช้แผนที่เขตป้องกันน่านฟ้าฉบับใหม่โดยอ้างกฎบัตรสหประชาชาติและกฎหมายระหว่างประเทศ ในการประกาศแผนที่ฉบับใหม่เครื่องบินทุกสัญชาติที่บินผ่านบริเวณพื้นที่ ADIZ ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของจีน เนื่องจากเหตุผลในการป้องกันอธิปไตย เขตแดน และความปลอดภัยทางอากาศ รวมถึงการรักษาความเป็นระเบียบด้านการบินเพื่อรับมือกับภัยคุกคามทางอากาศ ส่งผลให้ความหวังที่จะทำความตกลงกันได้ในเรื่องของอธิปไตยในพื้นที่ดังกล่าวฯ ประสบผลสำเร็จได้ยากยิ่งขึ้น

หลังการประกาศเขตน่านฟ้าแห่งใหม่ สหรัฐฯ แนะนำให้สายการบินพาณิชย์แจ้งขออนุญาตเข้าเขตป้องกันทางอากาศต่อทางการจีน เพื่อหลีกเลี่ยงความเสี่ยงจากการปะทะกับหน่วยเครื่องบินรบลาดตระเวนของจีน ในขณะเดียวกันสหรัฐฯ ได้ยื่นเรื่องฟ้องร้องต่อองค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ (International Civil Aviation Organization: ICAO) เพื่อให้กำหนดว่าเส้นทางบินข้ามเขตน่านฟ้าใหม่เป็นเขตอันตรายต่อการบินด้วย

นอกจากนี้สหรัฐฯ ยังได้ออกมาประณามจีน ต่อการกระทำดังกล่าว และการประกาศเดินทางจัดการซ้อมรบร่วมทางทะเลระหว่างสหรัฐฯ และพันธมิตร ได้แก่ เกาหลีใต้ และญี่ปุ่น ซึ่งสร้างความวิตกกังวลให้แก่นานาชาติบนขบวนของความขัดแย้งที่อาจทวีความรุนแรง จนทำให้เกิดการกระทบกระทั่งทางทหารและอาจลุกลามไปเป็นปัญหาของภูมิภาคและของโลกได้ตลอดเวลา

ญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ต่างแสดงการไม่ยอมรับต่อการประกาศเขตน่านฟ้าใหม่ของจีนและพร้อมใจกันส่งอากาศยานของตนออกบินลาดตระเวนเหนือหมู่เกาะที่ต่างอ้างกรรมสิทธิ์ในพื้นที่ ADIZ ที่จีนประกาศ ซึ่งฝ่ายกองทัพจีนได้มีการส่งเครื่องบินรบออกลาดตระเวนในเขตป้องกันภัยทางอากาศในพื้นที่ดังกล่าวด้วยเช่นกัน

ปมเหตุแห่งความขัดแย้ง

ภูมิรัฐศาสตร์ของทะเลจีนตะวันออกคือ อยู่ใกล้เส้นทางคมนาคมหลักที่จะเป็นทางผ่านระหว่างมหาสมุทรอินเดีย (ผ่านช่องแคบมะละกา) กับมหาสมุทรแปซิฟิก และเป็นแหล่งทรัพยากรที่สำคัญทางเศรษฐกิจ ซึ่งจากการสำรวจคาดว่า มีก๊าซธรรมชาติจำนวนมากถึง ๒๕ ล้านคิวบิก และน้ำมันดิบประมาณ ๑๐๕ ล้านบาร์เรล (คิดเป็น ๑๖,๖๙๕ ล้านลิตร) ดังนั้นหากประเทศใดได้กรรมสิทธิ์เหนือหมู่เกาะนี้ทั้งหมดย่อมจะมีอาณาเขตทางทะเลที่กว้างออกไปอีก ๒๐๐ ไมล์ทะเลรอบหมู่เกาะ ซึ่งเป็นพื้นที่มหาศาลที่อุดมไปด้วยทรัพยากรทางทะเล

มุมมองด้านความมั่นคงในภูมิภาค

กองทัพอากาศจีนอยู่ในสถานะเตรียมพร้อมสูงสุด และดำเนินมาตรการต่างๆ เพื่อรับมือกับภัยคุกคามทางอากาศ ใน "เขตน่านฟ้าแห่งใหม่" ซึ่งการประกาศเขตน่านฟ้าแห่งใหม่ของจีนเป็นไปตามนโยบายระยะยาวที่ต้องการเสริมสร้างความเข้มแข็งของอำนาจทางทะเล โดยเฉพาะในทะเลจีนตะวันออกและทะเลจีนใต้เท่านั้น แต่จะขยายอำนาจทางทะเลไปทั่วโลกภายใน ปี ค.ศ ๒๐๕๐ นำมาซึ่งกรณีพิพาททางทะเลกับประเทศต่างๆ เช่น กรณีพิพาทบนหมู่เกาะเตี้ยหวู่ หรือเซนกากุในทะเลจีนตะวันออก และข้อพิพาทระหว่างเวียดนามและฟิลิปปินส์ในทะเลจีนใต้ เป็นต้น

การส่งอากาศยานออกปฏิบัติการกิจบินลาดตระเวนและการประกาศซ้อมรบร่วมทางทะเลของสหรัฐฯ กับพันธมิตร ถือเป็นการแสดงความพร้อมและแสนยานุภาพทางการทหารของสหรัฐฯ ซึ่งการแสดงออกดังกล่าว เป็นการแสดงความไม่ยอมรับต่อการประกาศเขตน่านฟ้าใหม่ของจีน และเป็นการต่อต้านการกระทำของจีนในท่ามกลางความขัดแย้งในพื้นที่พิพาทดังกล่าว

บทวิเคราะห์

ท่ามกลางสภาพเศรษฐกิจที่ผันผวน การเติบโตยังคงไม่แน่นอนและเป็นไปอย่างช้าๆ ไม่มีชาติใด ต้องการให้เกิดภาวะสงคราม โดยเฉพาะจีนและญี่ปุ่นซึ่งมีเศรษฐกิจใหญ่อันดับ ๒ และ ๓ ของโลก และเป็นคู่ค้ารายใหญ่ของกันและกัน เนื่องจากตัวเลขทางเศรษฐกิจที่จะต้องสูญเสียไป รวมทั้งค่าใช้จ่ายจำนวนมากจากการทำสงครามที่จะเกิดขึ้น การประกาศเขตน่านฟ้าใหม่ของจีนน่าจะเป็นเพียงการตอกย้ำถึงสิทธิ์การครอบครองของน่านน้ำในทะเลตะวันออก ส่วนสหรัฐฯ ต้องพึ่งพานักลงทุนชาวจีนเข้าไปทำการค้า การลงทุน ผดุงระบบเศรษฐกิจที่กำลังอ่อนแอให้มีรายได้หมุนเวียน อีกทั้งเป็นเจ้าหนี้รายใหญ่ของสหรัฐฯ จึงไม่น่าจะทำสงครามกับจีนและสงครามย่อมไม่ใช่คำตอบที่แท้จริงในสถานการณ์ปัจจุบันอย่างแน่นอน

อ้างอิง

- BBC. (2013). *US B-52 bombers challenge disputed China air zone.* [online].
- <http://www.posttoday.com>